

regeling van het onderwerp der ziekte-verzekering in de eerste plaats zoude worden ter hand genomen.

Men sprak de hoop uit, dat de regeling der administratieve rechtspraak niet al te langen tijd zoude uitblijven.

Eenige leden wenschten nu ook bij deze gelegenheid weder te constateeren, dat zij met genoegen hadden gezien, dat de Staatsloterij zoude worden opgeheven. De hoop werd nogmaals daarbij uitgesproken, dat dit niet al te geleidelijk zoude geschieden en dat men spoedig tot het gewenschte doel zoude komen.

§ 6 *Reglement van orde van den Raad van Ministers.* De wijziging, welke dit reglement heeft ondergaan, kwam in alle afdelingen ter sprake.

De stelling hier en daar in de pers ontwikkeld, dat de organisatie van den Ministerraad eigenlijk eene huishoudelijke aangelegenheid is, waarin de Volksvertegenwoordiging zich niet heeft te mengen, achtten velen onjuist. Die stelling is niet overeen te brengen met de Koninklijke besluiten van 19 September 1823 en van 31 Maart 1842 (*Staatsblad* n°. 9), die duidelijk aantoonen, dat de Ministerraad niet is eene huishoudelijke bijeenkomst, maar een college, waarvan dan ook o. a. in art. 38 der Grondwet sprake is.

Eenige leden oordeelden het in strijd met den aard van een coalitie-Kabinet, waarvan de leden meer tegenover elkaar onafhankelijk moeten staan, dat het nieuwe reglement de strekking heeft om aan de positie van één persoon in het Kabinet een predomineerend karakter te geven. Hiertegen werd door andere leden aangevoerd, dat het beginsel van aanwijzing van den voorzitter door de Koningin juist was en overeenstemmend met het karakter, dat aan den Minister als raadsman der Kroon moet worden toegekend.

Omtrent de overige wijzigingen vroeg men, waartoe het noodig was, dat voortaan de aanvraag om eene buitengewone vergadering te beleggen niet meer door één lid kan geschieden, maar dat daartoe minstens twee leden noodig zijn. Dat de voordracht tot benoeming van een secretaris-generaal bij een departement van algemeen bestuur thans door dezen raad moest geschieden, keurde men af. Waarom zoude dit echter niet meer geschieden met de voordracht tot benoeming van den president der Nederlandsche Bank?

Vele andere leden kenden aan de wijzigingen geene groote betekenis toe. Het benoemen van een voorzitter was toch niet meer dan de bevestiging van een feitelijken toestand. Ook de overige wijzigingen zouden in de praktijk geen bezwaar opleveren.

De Minister, die een vergadering van den raad verlangt, zal gemakkelijk de medewerking daartoe van een zijner ambtgenooten kunnen verkrijgen. Ofschoon werd toegegeven, dat het beter ware geweest de voordracht tot benoeming van den secretaris-generaal te laten aan het hoofd van het departement, dat de verantwoordelijkheid draagt, zoude een Minister toch wel doorzettend genoeg wezen om dengen op de voordracht geplaatst te krijgen, wien hij voor zijn departement het meest geschikt achtte.

Waren de gevoelens omtrent aard en strekking van de veranderingen verdeeld, algemeen wenschte men van de Regeering te vernemen, welke leidende gedachte bij haar heeft voorgezeten en waaruit de noodzakelijkheid tot wijziging gebleken was.

§ 7. *Bonden van orde.* Men wenschte van meer dan eene zijde de aandacht van de Regeering te vestigen op het optreden van verschillende bonden, zooals o. a. bij de marine het geval is, die een ongunstigen invloed uitoefenen op de discipline.

Eenige leden waren van oordeel, dat in het algemeen de Koninklijke erkenning te gemakkelijk verleend wordt, maar meenden overigens te kunnen volstaan met te verwijzen naar de beschouwingen dienaangaande bij de behandeling van het VIde hoofdstuk der begrooting.

§ 8. *Gezagsuitbreiding in Indië.* In drie afdelingen meenden enkele leden te moeten wijzen op de hunsinziens uit een financieel zoowel als politiek oogpunt bedenkelijke maatregelen tot uitbreiding van feitelijk gezag in den Indischen Archipel.

Zij meenden de vraag te mogen stellen, of de Regeering zich

voldoende rekenschap geeft van de mogelijke gevolgen, die deze door het koloniaal bestuur aanbevolen maatregelen kunnen hebben.

Andere leden kwamen op tegen de onderstelling, dat hier van eigenlijke uitbreiding van gezag sprake kon zijn.

Vastgesteld 16 Januari 1902.

GLEICHMAN.

VAN WELDEREN RENGERS.

SASSEN.

RUTGERS VAN ROZENBURG.

RAHUSEN.

VOORLOOPIG VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAP- PORTEURS over het ontwerp van wet tot vaststelling van het IIde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1902. (2)

Het afdelingsonderzoek heeft de navolgende uitkomsten gehad.

§ 1. Het voornemen der Regeering om eene wettelijke regeling te maken omtrent de vervulling van het lidmaatschap der Staten-Generaal door hen die ook andere ambten of bedieningen bekleedden, vond instemming. Daarbij werd de wensch uitgesproken, dat de gelijktijdige uitoefening van het Kamerlidmaatschap met de bij de wet aan te wijzen ambten zooveel mogelijk mocht worden beperkt, omdat noodzakelijk of de vervulling van het Kamerlidmaatschap of het waarnemen van het ambt of de betrekking daardoor schade lijdt.

§ 2. Algemeene instemming werd betuigd met hetgeen in de Tweede Kamer door den Minister geantwoord is op het verlangen naar vrijdom van passagegelden op de spoorwegen voor leden van de Volksvertegenwoordiging.

Bijna algemeene toejuiching vond mede 's Ministers ongeneigdheid, om een doorgaand recht van bezoek van Rijksgebouwen en instellingen aan de Volksvertegenwoordigers te verschaffen. Men noemde het overbodig, omdat speciale vergunningen en zelfs aanbevelingen bij directeuren en bewakers in den regel door de Ministers met bereidwilligheid aan de afgevaardigden plegen verleend te worden.

Vastgesteld 16 Januari 1902.

GLEICHMAN.

VAN WELDEREN RENGERS.

SASSEN.

RUTGERS VAN ROZENBURG.

RAHUSEN.

VOORLOOPIG VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAP- PORTEURS over het ontwerp van wet tot vaststelling van het IIde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienst- jaar 1902. (2)

Het afdelingsonderzoek heeft de volgende uitkomsten gehad.

Algemeene beschouwingen.

§ 1. *Nederlandsche ambulance.* Door verschillende leden werd de zaak der gevangenneming van de tweede Nederlandsche ambulance besproken. Dat de Regeering gemeend heeft, dat het niet op haren weg lag pogingen aan te wenden om een

Voorl. Versl. der Comm. van Rapp. voor het ontwerp van wet tot vaststelling van hoofdstuk IV der Staatsbegroting voor 1902.

einde te maken aan den langdurigen oorlog in Zuid-Afrika met zijne concentratiekampen, werd door sommigen betreurd, maar kon worden gebillijkt, waar alle de Regeeringen der Europeesche Mogendheden en van de Vereenigde Staten van Noord-Amerika zich van actief optreden onthielden. Maar hier betrof het een voor Nederland hoogst ernstig feit. Terwijl Nederland toch is eene neutrale mogendheid, waren Nederlanders krijgsgevangenen gemaakt en naar Ceylon weggevoerd, om daar nu reeds 18 maanden te vertoeven. Hadden die Nederlanders door hunne handelingen het recht van onzijdigen verloren, men kon dit betreuren, maar mocht het feit der gevangenneming alsdan niet veroordeelen.

Maar de vraag scheen gewettigd, of er door de Regeering een onderzoek is ingesteld naar hetgeen in dezen heeft plaats gehad.

De indruk door de woorden van den Minister van Buitenlandsche Zaken teweeggebracht was deze, dat men te veel was afgestaan op berichten van Engelsche zijde gegeven, zonder dat een specifiek Nederlandsch onderzoek had plaats gehad. Na de mededeelingen door het Roode Kruis verstrekt was voor twijfel te meer aanleiding. Vrij eenstemmig was men in den wensch, dat dienaangaande zekerheid werd verkregen en formuleerde men daarom de volgende vragen:

1°. Is door de Regeering een zelfstandig Nederlandsch onderzoek ingesteld?

2°. Zoo ja, op welke wijze heeft dit onderzoek plaats gehad?

3°. Bestaat er bij de Regeering bezwaar, dat de stukken betreffende dit onderzoek aan de Kamer worden overgelegd?

§ 2. *China*. Gaarne zoude men vernemen, hoe groot het bedrag is der schadevergoeding, welke China aan Nederland zal uitkeeren.

§ 3. *Handel in meisjes*. Het vond toejuiching, dat de Nederlandsche Regeering zich zal doen vertegenwoordigen bij de eventueel te Parijs te houden conferentie in zake het tegengaan van den zoogenaamden handel in blanke slavinnen, gelijk de Minister heeft medegedeeld in zijne Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs uit de Tweede Kamer. Ofschoon men meende, dat er weinig tegen dit kwaad te doen zoude zijn, achtte men het toch hoogst wenschelijk, dat althans getracht werd het te keeren en Nederland zich bij de pogingen daartoe aansloot.

Men vroeg, of de uitnoodiging tot het deelnemen aan de conferentie reeds heeft plaats gehad.

§ 4. *Aanvaring op zee*. Met genoegen was kennisgenomen van de mededeeling door een lid gedaan, dat, sedert de behandeling der laatste Staatsbegroting, de Engelsche King's Bench teruggekomen is op hare toenmalige uitlegging van de Lord Campbell's Act, waarbij aan vreemdelingen het recht werd ontzegd om schadevergoeding te eischen wegens verlies van menschenlevens door schuld of onachtzaamheid (Zitting 1900—1901, *Handelingen der Eerste Kamer*, bladz. 194 en 263—265). Bij een vonnis van de King's Bench dd 21 Juni 1901 in zake Davidson contra Hill, is met verwerping der vroegere jurisprudentie de vraag bevestigend beslist. Die zaak was van groot belang, niet het minst voor de Nederlandsche visscherij op de Noordzee.

§ 5. *Veeinvoer in Duitschland*. Men wenschte bij den Minister nogmaals aan te dringen op het ter harte nemen der belangen van den veeinvoer in Duitschland. Het verbod van invoer wegens het voorkomen van ziekte bij het vee is, naar een aantal leden meenden, blijkbaar een voorwendsel.

Men sprak de vrees uit, dat onze diplomatieke vertegenwoordiging in het algemeen de commercieele belangen niet genoeg vooropstelde en dit aan de consuls overliet.

Deze vrees werd anderzijds ongegrond geacht. De oorzaak van het verbod van veeinvoer is klaarblijkelijk protectie.

Hieromtrent werd opgemerkt, dat bij de invoering van een ander tarief, de diplomatie mogelijk wapenen in handen krijgt, om ten deze meer invloed ten goede uit te oefenen.

§ 6. *Zuivelconsulent*. Met leedwezen was uit het antwoord

van den Minister op de in het hiervoren genoemd Voorloopig Verslag gedane vraag vernomen, dat deze bewindsman, evenals zijn ambtsvoorganger, van oordeel is, dat de aanstelling van een zuivelconsulent in Engeland niet op den weg der Regeering ligt. Door de Staten van Friesland is getracht in de behoefte aan zoodanig persoon te gemoet gekomen door te besluiten tot het benoemen van een zuivelconsulent te Londen; maar toch is het niet hetzelfde, vooral wat aangaat de positie en den invloed, of de titularis een door het Rijk aangesteld ambtenaar is dan wel door de provincie is benoemd. Men gaf den Minister in ernstige overweging alsnog op de zaak terug te komen, desnoods in overleg met Gedeputeerde Staten van genoemd gewest.

IIde AFDEELING.

Art. 7. *Wet van den 25sten Juli 1871* (Staatsblad n°. 91), na herhaaldelijke herziening in haar geheel herplaatst in het (Staatsblad van 1887 n°. 138). Met verwijzing naar hetgeen dienaangaande verscheidene malen, ten vorigen jare het laatst, is opgemerkt bij de behandeling van dit hoofdstuk der Staatsbegroting werd opnieuw gevraagd, hoe het thans stond met de zoo noodig geachte wijziging van art. 79 der consulaire wet, dat in verband moet gebracht worden met de Nederlandsche rechtspleging.

Vastgesteld 16 Januari 1902.

GLEICHMAN.

VAN WELDEREN RENGERS.
SASSEN.

RUTGERS VAN ROZENBURG.
RAHUSEN.

VOORLOOPIG VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAP- PORTEURS over het ontwerp van wet tot vaststelling van het IVde hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1902. (2)

Het onderzoek in de afdelingen heeft de volgende uitkomsten gehad.

Algemeene beschouwingen.

§ 1. *Optreden van den Minister*. Men verklaarde zich in het algemeen ingenomen met het optreden van dezen staatsman als Minister.

De indruk, dien bij onderscheidene leden de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs uit de Tweede Kamer gemaakt had, was die van soberheid in toezeggingen, maar tevens van zakelijkheid, hetgeen toejuiching verdiende. Met genoegen hadden zij daarbij kennis genomen van 's Ministers werkplan, waarbij op den voorgrond stond het tot stand brengen van het Wetboek van Militair Strafrecht en de wet op de krijgstuicht, benevens de uitvoering der Kinderwetten en de regeling der administratieve rechtspraak.

Enkele leden waren echter minder voldaan met 's Ministers verklaringen aangaande de beteugeling van de speelzucht en de wederinvoering der doodstraf.

De verklaring, welke betrof het spel op de pier te Scheveningen, scheen er op te duiden, dat dit, hoewel eene ergernis voor een groot deel des volks, straffeloos zoude voortbestaan. Is hier geen tegenspraak met de Troonrede? Indien dat spel niet valt onder de bepalingen der bestaande Strafwet, dan had men gehoopt, dat de Minister eene formule zoude gezocht en gevonden hebben, om deze openbare ergernis te doen ophouden.

Wat aangaat zijne verklaring omtrent de doodstraf, meenden die leden, dat van het Ministerie, dat zegt de Christelijke beginselen te handhaven, in billijkheid ware te verwachten ge-